

П. П. Ротач, О. П. Ротач

Півторадні Василь Ілліч

ПІВТОРАДНІ Василь Ілліч (псевдоніми: Василь Клен, Василь Півторац, Вар (спільно з [А. Копштейном](#)); 23. 01(05. 02). 1910, с. Лебедин Чигиринського пов. Київської губ., нині Звенигородського р-ну Черкаської обл. — 18. 01. 1982, Житомир) — літературознавець, критик. Кандидат філологічних наук (1950). Закінчив Черкаський кооперативний технікум (1929), Харківський педагогічний інститут (1937). Учителював. Опублікував нарис «Вороні ночі» («Плуг», 1930, під псевдонімом Василь Клен). Під час німецько-радянської війни був військовим кореспондентом. Очолював кафедри української літератури у Житомирському (1946—50) та Львівському (1950—56) педагогічних інститутах. 1956—57 читав курс української радянської літератури в Празькому університеті. Від 1963 жив і працював у Чернігові, від 1969 — знову в Житомирі. Однією з провідних тем у науковій роботі П. була тема життя і творчості А. Тесленка. Вона зумовила тісні зв'язки дослідника з Полтавщиною: 1940, 1954 і 1955 він певний час жив у м. Лохвиця та с. Харківці (Лохвицького, нині Миргородського р-ну), в якому народився письменник, збираючи матеріали до монографії про нього. Результатом цієї праці став критико-біографічний нарис «Архип Тесленко» (К., 1951; 1955). У лохвицькій газеті «Зоря» (1956) вмістив оповідання із життя А. Тесленка «Тільки одна ніч». Пізніше вийшла праця «Архип Тесленко: Життя і творчість» (К., 1982). Автор збірки новел «Дороги на Україну» (Улан-Уде, 1943), книжок «Вивчення драматичної творчості О. Є. Корнійчука в X класі середньої школи» (1941), «Вивчення творчості О. Є. Корнійчука в школі» (1949; 1955), навчального посібника «Українська література перших років революції (1917—1923 рр.)» (1968; усі — Київ), повісті-пошуку «Остання явка» («Вітчизна», 1978, № 3), нарису «Спогад [про А. Головка]» (там само, 1980, № 3), циклу оповідань про А. Тесленка

«Харківецька земля» («Зоря», 1980, серпень—вересень). Уклав «Повне зібрання творів» А. Тесленка (1967), упорядкував тексти, написав передмову та склав примітки до збірників прози «Весняна прорість» (1969) та «Чорнозем підвівся» (1971; усі — Київ). За його редакцією вийшли «Збірник наукових праць аспірантів» (Л., 1958) та нарис історії Чернігівського педагогічного університету «Півстоліття невтомної праці» (1966). Упорядкував і написав примітки до збірника «Червоні квіти: Вірші та оповідання» (1972; обидва — Київ).

Основні праці

Тесленко і народний театр // Театр. 1940. № 11; Мотиви народних пісень у творчості Архипа Тесленка // Нар. творчість. 1941. № 2; Біографія А. Тесленка в зв'язку з громадсько-політичним рухом на його батьківщині в 1905 році // Наук. зап. Житомир. пед. ін-ту. 1950. Т. 1; Участь А. Тесленка в революційному русі 1905 року: (Публікація архівних матеріалів). Л., 1956; Як було написано «Страчене життя» Архипа Тесленка // Друг читача. 1972. № 42; Слід Архипа Тесленка // Вітчизна. 1982. № 3; «Страчене життя»: Повість правди і любові // Українська мова і література в школі. 1983. № 3.

Державний архів

ЦДАМЛМ України. Ф. 526, оп. 76, од. зб. 2, арк. 1.

Рекомендована література

1. Лейтес А., Яшек М. Десять років української літератури (1917—1927). Т. 1. Х., 1928.

Бібліографічний опис:

Півторадні Василь Ілліч / П. П. Ротач, О. П. Ротач // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-880419>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).